

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2019-3-8>**М. М. Чеховська**доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри національної безпеки
Національної академії Служби безпеки України

КОНСТИТУЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ РІВНИХ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто основні конституційно-правові аспекти реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у забезпеченні національної безпеки України. Автором було використано методи як теоретичного, так й емпіричного дослідження, зокрема метод логічного узагальнення для висвітлення актуальності теми статті, її мети тощо; аналізу і синтезу – для визначення основних характеристик гендерного спрямування сучасного законодавства у сфері забезпечення національної безпеки. У статті здійснюється гендерний аналіз сучасного законодавства у сфері забезпечення національної безпеки, окремо наголошується на гендерній асиметрії українського законодавства, зокрема, щодо регламентації кадрових аспектів діяльності сектору безпеки і оборони. Зокрема, йде мова про певні обмеження прав чоловіків-військовослужбовців, які є батьками. Наголошується, що гендерна перспектива актуальна у зв'язку із переходом суб'єктів сектору безпеки і оборони України на контрактний підхід до комплектування, зважаючи на дотримання прийнятих в НАТО принципів кадрової політики; раціональним використанням кадрового потенціалу; формуванням ментальності, тобто образу мислення особового складу, що ґрунтується на основі європейських цінностей. На думку автора, питання забезпечення рівних прав і свобод жінок і чоловіків мають розглядатися як системна складова реформування суб'єктів сектору безпеки і оборони. Автором наводяться рекомендації щодо заходів із реалізації інформаційної політики уповноважених державних органів та суб'єктів забезпечення національної безпеки із інформування громадськості про впровадження стандартів гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України. Пропонується періодичне проведення моніторингу щодо впровадження державної політики забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України, а також запровадження системи статистичних показників щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у цій сфері.

Ключові слова: гендерна рівність, правовий статус, військовослужбовці-жінки, військовослужбовці-чоловіки, національна безпека, сектор безпеки і оборони.

Постановка проблеми. Однією з передумов побудови та подальшого сталого розвитку країни в контексті демократичного, соціального та правового державотворення є забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Гарантіями реалізації зазначених норм є Основний Закон України – Конституція та закони України. На окрему увагу останніми роками заслуговують правові та ментальні зміни, що поступово призводять до зменшення диспропорцій у реалізації жінками та чоловіками своїх прав і можливостей, у тому числі у забезпеченні національної безпеки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конституційні засади гендерної рівності

досліджували А. Грибовська, Т. Деметрадзе, А. Олійник. Правові аспекти забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків вивчали О. Балакірева, Н. Олійник, Н. Оніщенко, К. Левченко тощо. Гендерна тематика у секторі безпеки та оборони була предметом досліджень, зокрема, О. Горчанюк, Н. Дубчак, В. Кротикова.

Метою статті є комплексна характеристика конституційно-правових засад реалізації рівних прав жінок і чоловіків у забезпеченні національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Головним обов'язком держави, відповідно до статті 3 Конституції України, є «утвердження і забезпечення прав і свобод людини» [4]. З іншого боку,

у статті 17 Конституції України зазначається, що захист суверенітету і територіальної цілісності України є, зокрема, справою всього Українського народу. Окремо у статті 65 Конституції йдеться про те, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України. Інакше кажучи, до захисту Батьківщини мають долучитися громадяни нашої держави, які є представниками, зокрема, різних статей та вікових груп, що, власне, і відбулося із початком збройної агресії Російської Федерації проти України.

Наголосимо, що, відповідно до конституційних норм та до Закону України «Про національну безпеку України», забезпечення національної безпеки покладається на сектор безпеки і оборони, який представлений силами безпеки, силами оборони, оборонно-промисловим комплексом, а також громадянами та громадськими об'єднаннями [12]. Зрозуміло, що безпосередньо суб'єктом забезпечення національної безпеки є людина, вільність та рівність якої у гідності та правах закріплено статтею 21 Конституції.

На окрему увагу заслуговує стаття 24 «Громадяни мають рівні права і свободи та є рівними перед законом» Конституції України, в якій наголошується, що не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками, зокрема, статі. Окремо йдеться про умови забезпечення рівності прав жінки і чоловіка, зокрема, наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці та винагороди за неї.

Зазначимо, що саме щодо цієї статті є значна кількість зауважень як із боку науковців, так і з боку правозахисників. Так, слушною є думка щодо недоцільності конкретизації у статті 24 Конституції сфер особистої професійної реалізації та встановлення переліку надання рівності прав жінок і чоловіків [1]. Крім того, вказана стаття певним чином обмежує права чоловіка-батька, оскільки мова в ній йде лише надання комплексу прав жінкам, що вже унеможливорює забезпечення рівності між статтями [6]. Поряд із цим у Законі України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» надається визначення гендерної рівності, зважаючи на рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства, а не лише у тих, що зазначені у Конституції [8].

Наголосимо, що гендерна асиметрія також була покладена в основу нормативно-правових документів, які регламентують кадрові аспекти діяльності сектору безпеки і оборони України.

Загалом, у секторі безпеки і оборони питання забезпечення прав військовослужбовців – як жінок, так і чоловіків – регулюються, зокрема, Законом України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу», Законом України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Указом Президента України від 10 грудня 2008 р. № 1153/2008 «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України», Указом Президента України від 29 грудня 2009 р. № 1115/2009 «Про Положення про проходження громадянами України військової служби в Державній прикордонній службі України», Указом Президента України від 27 грудня 2007 р. № 1262/2007 «Положення про проходження військової служби військовослужбовцями Служби безпеки України», Статутами Збройних Сил України тощо.

Актуалізація вітчизняного законодавства у сфері забезпечення національної безпеки, приведення його до конституційних засад щодо рівних прав та свобод жінок і чоловіків, почала відбуватися лише після збройної агресії Російської Федерації проти України. Першим кроком стало надання прав та можливостей військовослужбовцям-жінкам обіймати більшу кількість військово-облікованих спеціальностей і посад у зв'язку із прийняттям наказу Міністерства оборони України від 3 червня 2016 р. № 292 «Про затвердження змін до тимчасових переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу та військовослужбовців-жінок і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців» [9]. Зокрема, для жінок стали доступними близько 100 посад, більшість із яких є «бойовими», а не обслуговуючими, а саме: командир бойової машини піхоти, заступник командира розвідувальної групи, кулеметник, снайпер, гранатометник, гранатометник, водій тощо.

Варто наголосити, що існування обмежень права військовослужбовців-жінок на зайняття військових посад впливало не лише на проходження служби, а й автоматично тягло за собою обмеження права дівчат та жінок на вій-

ськову освіту за відповідними військово-облікованими спеціальностями. Довгоочікуваним було прийняття Закону України від 6 вересня 2018 р. № 2523-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях», відповідно до якого як жінки, так і чоловіки, отримали рівні можливості для укладення контракту на проходження військової служби та на рівний доступ до військових звань і посад [7].

У розрізі інституційних змін, що тривають, 22 січня 2019 р. відбулося затвердження наказу Міністерства оборони України № 627 «Про затвердження переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців», який додатково надав можливість військовослужбовцям-жінкам проходити службу на багатьох бойових посадах [3].

Впровадження політики рівних прав і можливостей жінок і чоловіків при забезпеченні національної безпеки здійснюється суб'єктами сектору безпеки і оборони також на виконання Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 № 287/2015, в частині виконання п. 4 «Основні напрями державної політики національної безпеки України», а саме пп. 4.2. «Створення ефективного сектору безпеки і оборони», щодо «формування нової культури безпеки» [17]. Саме під терміном «формування нової культури безпеки» ми розуміємо залучення до забезпечення національної безпеки жінок і чоловіків відповідно до їхньої фаховості, компетентності, з урахуванням надання можливості як реалізувати свій потенціал, так і взяти на себе відповідальність за прийняті рішення.

Виконання програмних положень Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, також не можливо без впровадження в нашій державі світових стандартів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах життя суспільства, зокрема під час забезпечення національної безпеки.

Наголос на необхідності дотримання прав і свобод військовослужбовців та працівників сектору безпеки і оборони робиться й у Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України [11].

Загалом, на нашу думку, подальшій реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у забезпеченні національної безпеки сприятиме впровадження заходів із здійснення оборонної реформи, окреслених у Стратегічному оборонному бюлетені України.

Наприклад, у контексті досліджуваної нами проблематики, ключовими тезами у зазначеному документі є наступні: перехід на контрактний підхід до комплектування з дотриманням прийнятих в НАТО принципів кадрової політики; раціональне використання кадрового потенціалу; формування ментальності (образу мислення) особового складу на основі європейських цінностей [16].

Саме реалізація жінками і чоловіками своїх прав і можливостей у забезпеченні національної безпеки є запорукою виконання вказаних настанов. Адже не зважаючи на зменшення протягом 2001–2018 рр. чисельності населення України, весь цей час зберігається певне кількісне співвідношення – близько 53,7 % жінок та, відповідно, 46,3 % чоловіків у відношенні до всього населення країни [18]. Інакше кажучи, нехтування правами і можливостями більшої частини населення України, тобто її трудовим, кадровим потенціалом, є недопустимим з огляду на подальший сталий розвиток нашої держави. Лише врахування професійного досвіду та знань жінок і чоловіків сприятиме створенню ефективного механізму забезпечення національної безпеки.

З іншого боку, важливою є зміна сприйняття особовим складом місця та ролі військовослужбовців-жінок у складових сектору безпеки і оборони, його наближення до стандартів рівності, прийнятих у країнах-членах НАТО.

Передбачалося, але не було ухвалено Стратегію забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України, в якій питання забезпечення рівних прав жінок і чоловіків мали розглядатися як системна складова реформування суб'єктів сектору безпеки і оборони України.

Не можна залишити поза увагою той факт, що питання гендерної рівності та збалансованості у секторі безпеки і оборони України, на який покладено забезпечення національної безпеки, стали предметом міжнародних зобов'язань, взятих на себе нашою державою. Так, серед заходів у рамках Річних національних програм під егідою Комісії Україна-НАТО, зокрема, на останні роки, передбачено виконання пунктів щодо необхідності забезпечення рівних прав

та можливостей жінок і чоловіків у секторі безпеки і оборони. Крім того, гендерні питання у сектор безпеки і оборони активно інтегрує Комісія з питань координації євроатлантичної інтеграції України з питань імплементації Резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир, безпека».

Зокрема, Річною національною програмою під егідою Комісії Україна-НАТО на 2018 р. у підрозділі 2.1.3. Забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у секторі безпеки і оборони України було передбачено вивчення та впровадження досвіду держав-членів НАТО та держав-партнерів щодо сучасних принципів гендерної рівності у складниках сектору безпеки та оборони України відповідно до стандартів і рекомендацій НАТО [14].

Вже у 2019 р. пріоритетними завданнями Річної національної програми співробітництва Україна-НАТО стали, зокрема, інформування громадськості щодо впровадження гендерної рівності у складових сектору безпеки і оборони України відповідно до стандартів та рекомендацій НАТО (п. 30) та підвищення рівня розуміння гендерної тематики особовим складом складових сектору безпеки і оборони України (п. 37) [13].

Крім того, відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2018 р. № 634-р «Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року», п. 2 рекомендацій передбачається «забезпечення проведення систематичного навчання з питань прав людини, зокрема прав жінок, для всіх співробітників правоохоронних органів і військовослужбовців, а також впровадження та дотримання суворого кодексу поведінки з метою ефективного забезпечення прав людини» [10].

Результатом поступових змін стало те, що у щорічній доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Про стан додержання та захист прав і свобод людини і громадянина в Україні» за 2018 рік у Розділі 8. «Дотримання принципів недискримінації», підрозділі 8.5. «Дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» було зазначено, що наша держава протягом 2017–2018 років вийшла на новий рівень у реалізації гендерної

політики, досягнувши значного прогресу. У доповіді наголошується, що критеріями досягнень є збільшення кількості жінок у секторі безпеки і оборони, зокрема, шляхом надання доступу до освіти [15].

Важливим елементом підтвердження факту реалізації своїх конституційних прав та можливостей жінок і чоловіків у забезпеченні національної безпеки України є статистичні матеріали. Так, станом на березень 2019 року у Збройних Силах України працює та проходить службу близько 56 тисяч жінок, з них 26 тисяч – військовослужбовці-жінки, зокрема 3,5 тисяч – офіцери [3]. Важливо підкреслити, що на сьогодні кількість військовослужбовців-жінок у Збройних Силах України у відсотковому співвідношенні наблизилася до показників країн-учасниць НАТО, адже в Україні 10,6 % особового складу складають військовослужбовці-жінки, в країнах НАТО цей відсоток у середньому складає 10,9.

У підрозділах системи Міністерства внутрішніх справ України працює понад 70 тисяч жінок, що складає 24,5 % від загального штату співробітників, з яких 8 тисяч працює у Державній службі України з надзвичайних ситуацій, 4 тисячі служать у Національній гвардії України та 11 тисяч – у Державній прикордонній службі України [2].

На жаль, відсутня інформація щодо частки жінок, що працюють та служать в органах та підрозділах Служби безпеки України та розвідувальних органах України.

Необхідно зауважити, що суттєвим елементом впровадження гендерної політики є, зокрема, призначення військовослужбовців-жінок керівниками підрозділів та отримання ними вищих офіцерських звань.

Показовими, на нашу думку, є результати національного опитування з питань рівності між жінками та чоловіками, проведеного у липні 2018 року. Так, на питання «Хто, на Вашу думку, перш за все має бути відповідальним, зокрема, за захист країни та патрулювання вулиць», відповідно 76 % та 75 % респондентів зазначили відповідальність чоловіків, 19 % – вказали на рівномірну відповідальність жінок і чоловіків, 2 % респондентів поклали відповідальність на жінок [5]. Відповіді на зазначене питання жінками і чоловіками практично не відрізнялися. Так, жінки зазначили, що відповідальність за захист країни та патрулювання вулиць має покладатися: 22 та 20 % – на жінок та чоловіків рівною мірою; 73 та 74 % – на чоловіків;

2 та 1 % – на жінок. Приблизно таке саме сприйняття спостерігається й у відповідях чоловіків. Зокрема, чоловіки відповіли, що відповідальність за захист країни та патрулювання вулиць має покладатися: 18 % – на жінок та чоловіків рівною мірою; 78 та 76 % – на чоловіків; 1 та 2 % – на жінок.

На нашу думку, ефективний процес реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у забезпеченні національної безпеки можливий за умов впровадження так званої «моделі дійсної рівності», викладеної у ратифікованій Україною у 1980 р. Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Мова йде про три постулати: наявність рівних можливостей, рівного доступу до можливостей та рівноцінності отриманих результатів [19].

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи, зазначимо, що останніми роками в Україні відбуваються зміни правового поля гарантування жінкам і чоловікам прав та можливостей у забезпеченні національної безпеки. Недостатнім, на нашу думку, є інформування суспільства щодо таких ініціатив. Саме інформаційна політика уповноважених державних органів та суб'єктів забезпечення національної безпеки зможе надавати додаткові відомості, зокрема громадянкам нашої країни, про можливість власної реалізації у складових сектору безпеки і оборони України, а також інформувати громадськість щодо впровадження стандартів гендерної рівності.

Позитивним є досвід деяких суб'єктів сектору безпеки і оборони України у створенні та подальшому розміщенні на своїх офіційних сайтах та у засобах масової інформації інформаційних матеріалів, зокрема відеороликів, щодо відкритих можливостей для жінок проходити військову службу в підрозділах сил безпеки та сил оборони, а також навчатися у відомчих навчальних закладах. Результативним, на нашу думку, буде періодичне проведення моніторингу щодо впровадження державної політики забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України, а також запровадження системи статистичних показників щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у цій сфері.

Список використаної літератури:

1. Грибовська А.А. Конституційні засади гендерної рівності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2019. 23 с. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Gribovska/a_Gribovska.pdf (дата звернення: 17.07.2019).

2. З'ясувалося, скільки жінок працює в МВС. URL: <https://lenta.ua/ua/zyasualosya-skilki-zhinok-pratsyue-v-mvs-7537/> (дата звернення: 17.07.2019).
3. Карпюк Г. Гендер, рівноправ'я й переваги. Скільки в ЗСУ жінок та чому їм легше. URL: <http://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2019/02/15/gender-rivnopravya-j-perevagi-skilki-v-zsu-zhinok-ta-chomu-im-legshe/> (дата звернення: 17.07.2019).
4. Конституція України : офіц.. текст. Київ : КМ, 2019. 80 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.07.2019).
5. Національне опитування з питань рівності між жінками та чоловіками, проведене у липні 2018 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/17-presentation-2018/29.22.2018Klmpush/%20%202018.pdf>.
6. Питання гендерної рівності в конституційному процесі. URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/pitannya_genderno_r_vnost_v_konstituc_ynomu_proces_.pdf (дата звернення: 17.07.2019).
7. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях : Закон України від 6 вересня 2018 р. № 2523-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2523-viii> (дата звернення: 17.07.2019).
8. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005р. №2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 17.07.2019).
9. Про затвердження змін до тимчасових переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу та військовослужбовців-жінок і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців : наказ Міністерства оборони України від 3 червня 2016 р. № 292. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29010.html (дата звернення: 17.07.2019).
10. Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2018 р. № 634-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-2018-%D1%80>.

11. Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України : Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 р.» від 14 березня 2016р. №92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016> (дата звернення: 17.07.2019).
12. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 17.07.2019).
13. Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2019 рік : Указ Президента України від 10 квітня 2019 р. №117/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117/2019> (дата звернення: 17.07.2019).
14. Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік: Указ Президента України від 28 березня 2018 р. № 89/2018. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/892018-23882> (дата звернення: 17.07.2019).
15. Про стан додержання та захист прав і свобод людини і громадянина в Україні : щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2018 рік. URL: <http://www.univ.kiev.ua/content/upload/2019/-697223196.pdf> (дата звернення: 17.07.2019).
16. Про Стратегічний оборонний бюлетень України : Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 травня 2016 р.» від 6 червня 2016 р. № 240/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0006525-16> (дата звернення: 17.07.2019).
17. Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 р.». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 17.07.2019).
18. Статистичний щорічник України за 2018 рік. Київ, 2019. 600 с.
19. Суслова О. Жінки, Мир та Безпека: інформаційно-методичний збірник для співробітників Міністерства оборони і Генерального штабу України. URL: http://www.un.org.ua/images/documents/4461/UN_Women_WPS%20MoD%20Guide_UKR.pdf (дата звернення: 17.07.2019).

Chekhovska M. M. Constitutional and legal principles for the implementation of equal rights and opportunities of women and men in the provision of the National Security of Ukraine

The article deals with the basic constitutional and legal aspects of the realization of equal rights and opportunities of women and men in ensuring the national security of Ukraine. The author used methods of both theoretical and empirical research, in particular – a method of logical generalization to highlight the relevance of the topic of the article, its purpose, etc.; analysis and synthesis – to determine the main characteristics of the gender focus of current legislation in the field of national security. The article analyzes the gender analysis of current legislation in the field of national security, and emphasizes the gender asymmetry of the Ukrainian legislation, in particular regarding the regulation of personnel aspects of the security and defense sector. In particular, there are certain restrictions on the rights of male military men who are parents. It is emphasized that the gender perspective is relevant in connection with the transition of subjects of the security and defense sector of Ukraine to a contractual approach to staffing, given the observance of the principles of personnel policy adopted in NATO; rational use of human resources; the formation of a mentality, that is, an image of thinking of personnel based on European values. According to the author, issues of equal rights and freedoms for women and men should be considered as a systemic component of the reform of the subjects of the security and defense sector. The author provides recommendations on measures for implementing information policy of authorized state bodies and national security entities to inform the public about the implementation of gender equality standards in the security and defense sector of Ukraine. It is proposed to monitor periodically the implementation of the state policy on gender equality in the security and defense sector of Ukraine, as well as the introduction of a system of statistical indicators on ensuring equal rights and opportunities for women and men in this area.

Key words: *gender equality, legal status, women servicemen, men servicemen, national security, security and defense sector.*